

ÕPETAJALE

Kiusamisest ja selle tähendusest õppetööl

vaata ka <http://www.kivaprogram.net/estonia>

Keskmiselt kogeb umbes veerand kooliõpilastest kooliaasta jooksul koolikiusamist (täpne statistika sõltub koolist, klassist ja vanusest). Mõnikord väljendub agressiivsus ka õpilase kokkuleppelises ignoreerimises, mille tulemusena jäetakse ta seltskonnast või teatud tegevustest meeleka välja ja rõhutatakse seda omavahelistes vestlustes.

Ehkki suurem osa õpilastest ei puutu kiusamisega otseselt kokku, puudutab kiusamine siiski tervet klassi – ka kõrvaltvaatajad, kes kiusamisega otseselt seotud ei ole, kogevad emotsionaalset stressi, mis kiusamise pealtnägemisega kaasneb. Õppimise seisukohalt tähendab see seda, et vähemus klassis mõjutab enamuse õpikogemust tundide ajal.

- ✓ **Koolikiusamine on oma olemuselt pahatahtlik, korduv, sisaldab sageli ebavõrdseid jõupositsioone (näiteks grupp kiusab üht konkreetset inimest) ja sellel puuduvad sageli ratsionaalsed kaalutlused.** Küberkiusamine on koolikiusamise üks vorm, mille eripäraks on eri elektrooniliste seadmete või suhtluskeskkondade kasutamine kiusamise eesmärgil.
- ✓ Õpikogemuse seisukohalt võib see tähendada seda, et **vähemus klassis mõjutab enamuse õpikogemust tundide ajal.** Mõnikord on see seotud sellega, et kiusamine jätkub ka tundide ajal (nt kirjakeste levitamise või nutivahendites toimuvaga); mõnikord aga pelgalt emotsionaalse stressiga, mis mõtteid hajutab. Kahjulik õpikeskkond võib tervikuna mõjutada õpitulemusi ja kujundada ebasoodsalt koolikeskkonda.
- ✓ Seoses tehnika arengu ja selle kättesaadavusega on osa kiusamisest interneti kolinud. Kuna küberkiusamine ei pruugi olla nähtav kõigile (on piiratud kindla seltskonnaga kindlas küberruumis, kuhu kõrvalised sisse ei pääse), on õpetajatel keeruline küberkiusamisse otseselt sekkuda, ent **teemana on võimalik nii kiusamist kui ka küberkiusamist käsitleda iga tunni raames.** Kuna kõik tunnid on ühel või teisel kujul seotud „päriselu“ või eluliste näidetega, on võimalik kiusamisest ja selle kahjulikkusest rääkida ka ainetundide raames.
- ✓ Laste ja noorte teadlikkust internetisuhtlustest ja interneti vahendusel maailmaga turvaliselt suhtlemise viisidest on võimalik tõsta ka **internetiturvalisusest käsitlevate tundide või ürituste raames** (nt klassijuhatajatund, arvutiõpetus, inimeseõpetus jms). Põhiline sõnum on see, et internetisuhtlus ei erine vahetust suhtlusest – ka internetis tuleb kaaslastega arvestada, nendega viisakalt suhelda ja mõelda võimalikele tagajärgedele.

Kust saada lisainformatsiooni või abi?

- ✓ Õpetajatele ja tundides kasutamiseks mõeldud õppematerjale leiad siit <http://www.targaltinternetis.ee/opetajatele/>.
- ✓ Abivajavast lapsest on võimalik kõigil teada anda **Lasteabitelefonil 116111**. Teenus aitab tagada saadud info edastamise vastavate spetsialistideni ning pakub lastele ja lastega seotud teemadel esmast sotsiaalset nõustamist.
- ✓ Lasteabiga aitab nii chat'i, telefoni kui ka e-posti vahendusel ühendust võtta ka **Lasteabi äpp** nutitelefoni jaoks (otsi rakenduste poest sõna „lasteabi“).
- ✓ Veebilehelt www.targaltinternetis.ee leiab häid soovitusi ja õppematerjale netiturvalisuse suurendamiseks.
- ✓ Keerulisematel juhtudel võib nõu pidada veebikonstaabliga <https://www.politsei.ee/et/nouanded/veebikonstaabel>.
- ✓ Tutvu ka KiVa koolidele mõeldud teadus- ja tõendus põhise kiusamisvastase programmiga <http://www.kivaprogram.net/estonia>.
- ✓ Samuti tutvu programmiga <http://www.kiusamisestvabaks.ee/>